

ACTIVITĂȚI EDUCAȚIONALE ORGANIZATE CU ELEVII PRIVIND PROTEJAREA MEDIULUI ÎN ZONA DE STEPĂ A MOLDOVEI DE SUD

Nina VOLONTIR, Prof., PhD, „Ion Creangă” State Pedagogical University from Chisinau, ORCID: 0009-0001-8329-7297, volontir.nina@upsc.md

Rezumat: Acest articol își propune să evidențieze exemple de activități educaționale privind protecția și conservarea mediului în zona de stepă a sudului Moldovei. Activitățile educaționale în raport cu protecția și conservarea mediului pot fi desfășurate cu elevii, aplicând diverse strategii/tehnologii didactice în diferite forme. Un stimulent eficient în educarea elevilor pentru protecția mediului sunt organizarea și desfășurarea de dezbateri și discuții pe teme de mediu locale, victorine și concursuri pe teme de mediu, expoziții de mediu, festivaluri de mediu, interviuri cu locuitori ai comunității de domiciliu etc. Rolul cognitiv, formativ și afectiv al activităților educaționale privind protecția și conservarea mediului este argumentat și prin formarea la elevi a unui comportament responsabil, prin asigurarea unei culturi ecologice și intelectuale în raport cu mediul local.

Cuvinte-cheie: discuție, victorie, festival ecologic, interviu

EDUCATIONAL ACTIVITIES ORGANIZED WITH STUDENTS ON ENVIRONMENTAL PROTECTION IN THE STEPPE AREA OF SOUTHERN MOLDOVA

Abstract: This paper aims to highlight examples of educational activities on environmental protection and conservation in the steppe area of Southern Moldova. Educational activities in relation to environmental protection and conservation can be carried out with students, applying various didactic strategies/technologies in different forms. An effective stimulus in educating students for environmental protection are the organization and conduct of debates and discussions on local environmental issues, victorines and competitions on environmental issues, environmental exhibitions, environmental festivals, interviews with residents of the home community ect. The cognitive, formative and affective role of educational activities on the protection and conservation of the environment is also argued by the formation for students of responsible behaviour, by ensuring an ecological and intellectual culture in relation to the local environment.

Keywords: discussion, victorine, ecological festival, interview

INTRODUCERE

Documentele UNESCO menționează, că „Educația relativă la mediu” face parte din clasa „*Noilor Educații*”. Prin educația relativă la mediu, pentru care se folosesc și termenii *educație ecologică* sau *educație environmentală*, se dorește formarea și dezvoltarea conștiinței, a atitudinii și a responsabilității în raport cu mediul, formarea eticii față de mediu a fiecărei persoane. Procesul educațional este obligat să monitorizeze orientarea informației spre înțelegerea și conștientizarea interacțiunilor dintre activitatea umană și mediu, pornind de la componentele de mediu degradate ca urmare a impactului antropic negativ. În prezent, în sistemul educațional din Republica Moldova, se acordă o importanță deosebită educației pentru mediu. În acest context, studiul realizat se raportează la zona de stepă a Moldovei de Sud care se confruntă cu probleme ecologice acute de mediu. În prezent, se intensifică tendința de a încadra educația pentru protejarea și conservarea mediului în curricula materiilor predate în școală. Mai frecvent întâlnim promovarea educației în raport cu mediul în domeniul disciplinelor de științe ale naturii, deoarece în cadrul acestor științe elevul acumulează multitudinea cunoștințelor, a conexiunilor, a raporturilor și a efectelor despre și dintre componentele de mediu. Activitățile educaționale privind protejarea și conservarea mediului local pot fi realizate prin varii forme, aplicând diverse strategii și tehnologii didactice, și pot fi desfășurate atât în sala de clasă, în laborator, în bibliotecă cât și, nemijlocit, direct în natură. Sunt cunoscute o mare varietate de activități extracurriculare care au ca obiectiv de studiu mediul local, spre exemplu: activități de studiere și protejare a mediului organizate cu elevii în cadrul cercurilor tematice de cercetare, activități ecologice desfășurate în tabere tematice de creație, în tabere de reconstituire ecologică, activități individuale, excursii și drumeții organizate și desfășurate direct în natură, activități comune cu diverse prilejuri (evenimente specifice calendarului de mediu precum și evenimente la sugestia școlilor partenere etc) care toate acestea se bazează pe un real voluntariat.

MATERIALE ȘI METODE

Un stimul foarte eficient în studierea mediului, în educația ecologică a elevilor în raport cu protejarea și conservarea componentelor mediului local prezintă aplicarea strategiilor și tehnicilor didactice, spre exemplu: *discuții și dezbateri pe subiecte de mediu local, proiecte de salubritate ale mediului, jocuri cu tematică ecologică, victorine și concursuri pe teme de mediu, expoziții de mediu, festivaluri ecologice, interviuri, reportaje* etc. În conținutul articolului sunt prezentate exemple de aplicare a următoarelor tehnici și strategii didactice: *discuția dirijată, prin algoritmul strategiei PRES, victorina tematică, festival ecologic, interviu cu formă liberă*, în procesul de organizare și desfășurare cu elevii a unor activități extracurriculare cu diferită tematică (în contextual zonei de stepă a Moldovei de Sud).

REZULTATE ȘI DISCUȚII

Prezentăm câteva sugestii privind sensibilizarea elevilor, precum și pentru stimularea participării lor și a publicului larg la acțiuni de protejare și conservare a mediului din zona de stepă a Moldovei de Sud – acțiuni deschise tuturor participanților în activități educaționale.

În zona de studiu pot fi organizate și desfășurate cu elevii, în comun cu școlile partenere și cu alte instituții publice din localitate, acțiuni/activități educaționale în contextul protejării și conservării mediului local, aplicând, spre exemplu, *discuția dirijată, victorina, festivalul ecologic, interviul cu formă liberă* cu concetățenii din localitatea natală etc.

Discuția dirijată

Discuția reprezintă o strategie didactică orală care constă într-un schimb organizat de informații și de idei, de impresii și de păreri, de critici și de propuneri în jurul unui subiect sau a unei chestiuni determinate în scopul examinării și clarificării în comun a unor noțiuni și idei, al consolidării și sistematizării conceptelor, al explorării unor analogii, similitudini și diferențe, al soluționării unor probleme care comportă alternative. Discuția cu clasa este fundamentală pentru învățarea interactivă. Din perspectiva unui participant, discuția

presupune avansarea unor idei și receptarea unei multitudini de alte idei, unele în acord, altele în dezacord cu părerile proprii, dar tocmai această varietate este aceea care provoacă gândirea la acțiune [2, p.102]. În activitățile didactice educaționale pot fi aplicate diferite formate de discuție. De exemplu, profesorul poate organiza și desfășura cu elevii o *discuție dirijată, utilizând algoritmul strategiei PRES* [1, p. 53], după cum urmează:

P – susținerea propriei păreri, elevii demonstrează capacitatea de a-și expune clar punctul de vedere, poziția asupra subiectului abordat; de a analiza un punct de vedere, o opinie controversată.

R – raționamente, elevii fac apel la concepte, idei, argumente, valori socio-umane.

E – exemple, elevii prezintă exemple convingătoare și ilustrative care susțin punctul de vedere, utilizând materiale/date din diverse surse de informație.

S – sumarul punctului de vedere, elevii oferă un rezumat, o concluzie succintă și sugerează o modalitate de rezolvare a problemei.

În continuare, prezentăm modul în care poate fi aplicată *discuția dirijată după algoritmul strategiei PRES* în decursul unei activități educaționale cu tema: ***Probleme ecologice/de mediu identificate în zona de stepă a Moldovei de Sud.***

Etapele de organizare și desfășurare ale *discuției dirijate prin algoritmul strategiei PRES*:

Etapa I – pregătitoare. Profesorul împreună cu elevii stabilește: subiectul discuției dirijate: „*Probleme ecologice/de mediu identificate în zona de stepă a Moldovei de Sud*”;

- formatul/modul discuției dirijate: algoritmul strategiei PRES;
- componența echipelor de lucru și atribuția fiecărui membru al echipei;
- bibliografie orientativă pentru toți participanții la discuția dirijată;

- un moderator (profesorul) care poate interveni pentru a coordona discuția, a încuraja elevii, pentru a minimaliza situațiile care deranjează discuția dirijată;
- un elev care măsoară durata timpului (timer).

Etapa II – desfășurarea *discuției dirijate prin algoritmul strategiei PRES*.

Prezentăm secvențe reprezentative din demersul discuției dirijate (Tab. 1).

Tab. 1 Secvențe din demersul discuției dirijate prin algoritmul strategiei PRES. Subiectul „Probleme ecologice/de mediu identificate în zona de stepă a Moldovei de Sud”

ECHIPA I	ECHIPA II
P – punct de vedere/opinie/contraopinie	
<p>În zona de stepă a Moldovei de Sud sunt identificate o serie de probleme de mediu:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Deversarea ilegală, fără epurare a apelor uzate din gospodării personale și de la întreprinderi direct în mediul natural, în apele de suprafață, care provoacă infectarea bazinelor acvatice și dispariția biodiversității (a speciilor de animale și plante acvatice, a microorganismelor etc). • În multe localități din zona de stepă a Moldovei de Sud lipsesc stații de epurare și purificare a apelor uzate, lipsesc gunoiști autorizate pentru depozitarea deșeurilor. • Micșorarea cantității de apă în râurile mici și în apele stătătoare. Consecințele sunt observabile în degradarea și reducerea biodiversității din preajmă. 	<p>Probleme de mediu identificate în zona de stepă a Moldovei de Sud:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Poluarea puternică a râurilor mici, în special, cu produse petroliere, cu substanțe organice biodegradabile, cu detergenți etc. • Exploatările miniere neraționale a substanțelor minerale utile (argilă, argilă nisipoasă, nisip, inclusiv, pentru comercializare, pentru necesități locale, necesități personale), fără evidență și autorizații respective. • Poluarea mediului în urma arderii resturilor vegetale, a deșeurilor organice. • Poluare cu deșeuri menajere depozitate în apropierea localităților urbane și rurale, în văile râurilor din zona de stepă a Moldovei de Sud..
R – raționamente/argumente	
<ul style="list-style-type: none"> • Este important să se realizeze controlul sistematic de către Agenția de Mediu, de către agenții economici din localitățile amplasate în zonă, cu privire la respectarea condițiilor și normelor de evacuare a apelor uzate și a deșeurilor menajere solide. 	<ul style="list-style-type: none"> • O soluție avantajoasă ar consta în curățarea sistematică și amenajarea izvoarelor, care alimentează râurile mici din zonă. • Pentru limitarea și combaterea poluării mediului este valoros amenajarea unor gunoiști pentru

• Un avantaj în soluționarea problemelor de mediu ar fi lichidarea gunoiștilor neautorizate din locurile de protejare a apelor în zona de stepă a Moldovei de Sud. • Educația populației, a tinerilor pentru acțiuni responsabile în direcția protejării și conservării mediului și asigurării caracteristicilor necesare acestuia pentru sănătatea omenirii (organizare de seminarii, campanii de sensibilizare, precum și activități de informare în masă a populației despre starea ecologică a mediului local).	depozitarea și înhumarea deșeurilor solide, a reziduurilor organice. • Este important realizarea unor activități comune cu diverse prilejuri – evenimente specifice calendarului de mediu (plantare de arbori, curățirea izvoarelor, amenajarea malurilor râurilor mici etc). • Participarea comunității locale la educarea tinerilor, a cetățenilor activi și responsabili, implicați în problemele comunității de ecologizare și conservare a mediului local.

E – exemple

• O problemă ecologică a râurilor mici din zonă este condiționată de faptul că în albia acestora sunt aruncate multe obiecte vechi de dimensiuni mari, trunchiuri de copaci, aparate electrocasnice ieșite din uz, care modifică și rețin cursul normal al apei.	• Gunoiștile autorizate și neautorizate nu sunt construite cu respectarea regulilor și măsurilor de protejare a componentelor de mediu, de prevenire a poluării mediului, de scurgere a deșeurilor toxice.

S – sumarul punctului de vedere

• Familiarizarea/Informarea sistematică a publicului larg, privind calitatea mediului în zona de stepă a Moldovei de Sud. • Inițiere de campanii privind salubritatea malurilor râurilor mici, locurilor de agrement. • Plantarea arborilor în zonele riverane a cursurilor de apă din zona de stepă a Moldovei de Sud. • Antrenarea elevilor în acțiuni extrașcolare pentru intervenții pozitive și calitative asupra mediului local (plantarea arborilor, acțiuni de salubritate etc). • Captarea interesului comunității locale și a ONG-urilor față de problemele de mediu și antrenarea lor în rezolvarea	• Instalarea indicatoarelor și a panourilor informative „<i>Iubește-ți plaiul natal!</i>”, „<i>Protejați natura!</i>”, „<i>Păstrați curățenia!</i>” etc. • Desfășurarea activităților ecologice în gimnazii, licee, colegii, pe tematică de protejare și conservare a mediului în zona de stepă a Moldovei de Sud. • Instalarea coșurilor de gunoi și tomberoanelor în locuri potrivite pentru populație și serviciile de salubritate. • Popularizarea și valorizarea unor acțiuni de protejare și conservare a mediului local, realizate de către elevi și cadre didactice împreună cu comunitatea și cu membrii din instituțiile publice partenere.

acestora, prin adaptarea conduitei ecologice responsabile și a ținutelor privind conservarea mediului la realitatea și tendințele de dezvoltare locală.	
---	--

(Elaborare - autorul)

Rolul și valențele formative ale *Discuției dirijate prin algoritmul strategiei PRES* implică:

- Participarea activă a elevilor la discuția dirijată, stimulează și dezvoltă capacitatea de a selecta, de a documenta și de a argumenta faptele abordate, precum și motivația de a participa activ în acțiuni calitative de protejare și conservare a mediului local;
- Formarea unor cetățeni proactivi, educați și capabili să obțină rezultate pozitive în viața de adulți și să educe, la rândul lor, compatrioții pentru intervenții ecologice asupra mediului, în spiritul principiilor dezvoltării durabile.

Victorină tematică

Victorina - denumirea acestei activități este de origine latină și înseamnă *biruință, victorie, triumf*. Victorina pentru elevi reprezintă o competiție. Aceasta se constituie din întrebări corecte și bine formulate, concise și clare. Victorinile pot fi organizate ca activitate independentă în cadrul unor activități educaționale. Pentru pregătirea victorinei se formează din timp un grup organizatoric din 4-5 elevi, fiind coordonați de profesor. Aceștia stabilesc obiectivele și tematica victorinei, alcătuiesc întrebările și distribuie punctajul după gradul de complexitate al victorinei, pentru orice răspuns corect, identifică unul sau doi prezentatori care vor anunța întrebările, constituie juriul care va aprecia răspunsurile și va totaliza punctajul, anunță tematica, data, ora și locul unde se va desfășura victorina tematică [3, p.15]. Prezentăm întrebări și răspunsuri selective din *Victorina tematică*, desfășurată cu elevii (Tab.2).

Tab. 2 Victorină cu tema: *Cât de profund cunoaștem natura din zona de stepă a Moldovei de Sud?*

Întrebări	Răspuns selectiv așteptat
<p>Care unități structurale ale scoarței terestre se diferențiază în limitele zonei de stepă a Moldovei de Sud?</p>	<p>Zona de stepă a Moldovei de Sud (partea de nord) este situată pe Placa precambriană Moldovenească, care ocupă regiunea de nord a bazinului Ialpuș, Cogâlnic până la falia crustală Baimaclia. Partea de sud a zonei este situată pe Platforma Scitică hercino-kimerică și pe avanfosa Dobrogei, cunoscută și sub numele de Depresiunea Predobrogeană.</p>
<p>Care unități de relief se disting în limitele zonei de stepă a Moldovei de Sud?</p>	<p>Unitățile de relief: Câmpia Moldovei de Sud, Câmpia Prutului Inferior, Colinele Tigheciului.</p>
<p>Ce cursuri de apă (râuri) traversează zona de stepă a Moldovei de Sud?</p>	<p>Râurile: Prut, Cogâlnic, Ialpuș, Cahul.</p>
<p>Numiți lacuri naturale care se găsesc în zona de stepă a Moldovei de Sud?</p>	<p>Lacul Manta (cel mai mare lac natural de pe teritoriul Republicii Moldova), Lacul Beleu, Lacul Cahul.</p>
<p>O primejdie mare pentru lacurile antropice (lacuri de acumulare și iazuri) din zona de stepă a Moldovei de Sud o prezintă înnămolirea și colmatarea acestora de pe urma procesului de eroziune a solului din bazinele hidrografice de recepție. Ce măsuri, metode pot fi aplicate pentru ameliorarea și stoparea acestui proces negativ?</p>	<p>Este necesar de a stăvili eroziunea solului, aplicând măsuri eficiente de ameliorare și de combatere: plantarea fâșiilor forestiere pentru protejarea terenurilor agricole; plantarea de culturi specifice pe versanți în lungul curbelor de nivel, în fâșii și în benzi. Se recomandă de a înțeleni malurile iazurilor, lacurilor de acumulare, de a planta arbori și arbuști de salcie, plop etc.</p>
<p>În zona de stepă a Moldovei de Sud poți admira izvoare cu apă rece și izvoare cu apă minerală care sunt mândria localităților din apropiere. În ce localități se află astfel de izvoare?</p>	<p>- Izvoarele „La Izvoare” care se află în preajma satului Tartaul de Salcie și care sunt deosebite prin prezența în zonă a mai multor izvoare (zece la număr), fiecare având câte un nume: Izvorul Minunilor, Resan etc. - Izvorul cu apă termală „plină de sănătate” din satul Gotești, raionul Cantemir, un loc potențial curativ și turistic, încă nevalorificat,</p>

	conform potențialului fizeo-terapeutic al acestuia.
În ce scop sunt folosite apele de suprafață și apele subterane termale din zona de stepă a Moldovei de Sud?	Populația folosește apele din zonă pentru irigarea terenurilor agricole, pentru creșterea animalelor, iar apele termale - în scopuri curative etc.
Enunțați categorii de arii naturale protejate stabilite în zona de stepă a Moldovei de Sud. Prezentați exemple.	<p>În zona de stepă a Moldovei de Sud sunt stabilite astfel de categorii de arii naturale protejate:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Rezervația științifică „Prutul de Jos” care este amplasată în lunca râului Prut, partea de vest a satului Slobozia Mare. În componența rezervației se include lacul Belevu. Rezervația a fost creată cu scopul de a proteja flora și fauna lacului Belevu și a luncii inundabile a Prutului, precum și pentru a crea condiții favorabile pentru creșterea și dezvoltarea plantelor rare și a celor care sunt pe cale de dispariție. - Rezervația de plante medicinale Cahul. - Rezervația Peisajeră Chioselia. - Monumente ale naturii: <i>Monumente geologice și paleontologice în care au fost descoperite reminiscențe de fauna și flora fosilă: Aflorimentul de argile etuliene; Râpa Cișmichioi; Aflorimentul fosilifer Moscovei.</i>
Numiți specii de plante din zona de stepă a Moldovei de Sud introduse în Cartea Roșie a Republicii Moldova?	Specii vulnerabile: <i>Ruscuța-Voldeană, Lăptiuca-Moale ș. a.</i> Specii critic periclitare: <i>Albăstrița-Angelescu, Brândușa-Trifilă ș. a.</i>
Pentru menținerea sănătății de mare ajutor sunt plantele medicinale. Numiți specii de plante medicinale care cresc în zona de stepă a Moldovei de Sud?	<i>Gâlbenelele, pătlagina, păpădia, coada șoarecelui, pelinul, menta, mușețelul ș. a.</i>
Numiți specii de animale din zona de stepă a Moldovei de Sud introduse în Cartea Roșie a Republicii Moldova?	Specii vulnerabile: <i>Barză-Albă, Rădașcă, Broasca -Răioasă-Brună, Vidra, Hermelina ș. a.</i> Specii periclitare:

	<p><i>Pelican Comun, Stârc-galben ș. a.</i> Specii critic periclitare: <i>Pelican-Creț, Lopătar ș. a</i></p>
<p>Numiți meșteri populari recunoscuți din zona de stepă a Moldovei de Sud.</p>	<p>Constantin și Elena Cojan – din satul Colibaș, raionul Cahul, meșteri care mai cos manual cojoace pentru bărbați, căciuli de cârlan și bundițe din piele de miel pentru femei. Natalia Crudu - meșter în Țesut artistic; Lidia Ivanova – din satul Ciobalaccia, raionul Cahul, meșter în Artizanat. Constantin Olteanu este un maestru din sudul Republicii Moldova, care cunoaște toate tainele de confecționare a obiectelor din viță de vie.</p>

(Elaborare – autorul)

Motivarea elevilor de a cunoaște cât mai multe date, fapte, situații, evenimente despre ținutul natal, și, nu în ultimul rând, răspunsul la întrebările propuse din Victorina tematică ar fi un argument, privind dezvoltarea culturii generale și a culturii geoecologice a elevilor.

Festival ecologic

Tema: *Un mediu sănătos în zona de stepă a Moldovei de Sud pentru o dezvoltare durabilă.*

Scopul festivalului constă în a crea un spirit de familie populației din zona de stepă a Moldovei de Sud care ar promova ameliorarea și stoparea degradării mediului, promovarea culturii ecologice și a tradițiilor locale din zonă.

Festivalul poate fi organizat de **Ziua Mondială a Protejării Mediului - 5 iunie**. La acest eveniment pot participa elevi din școli aflate în localități învecinate din zona de stepă a Moldovei de Sud. Pot participa și invitați din comunitățile respective, ceea ce va spori nivelul de conștientizare în raport cu mediul pe plan local. Evenimentul/acțiunea poate fi sprijinit(ă) și de către ONG-uri, de către Agenția pentru protejarea mediului din localitate, de către primării. Evenimentul se poate desfășura într-o locație cu suficient spațiu. Elevii pot vernisa la festival: postere pe probleme ecologice din localitatea natală; logo-uri

ecologice; citate și maxime despre Natură și Mediu (de exemplu: *Natura nu a fost făcută pentru a fi schimbată*- Jerome Klapka Jerome; *Studiați natura și urmați calea pe care v-o arată ea* - Jean Jacques Rousseau; *Frumusețea naturii este egalată numai de frumusețea sufletului* - Victor Hugo; *Omul poate stăpâni natura atâta timp cât ține seama de legile ei* - Grigore Antipa; *Natura și educația sunt asemănătoare, căci educația transformă pe om și, prin această transformare, creează natura* – Democrit; *Ecologia restaurează demnitatea omului de a fi cetățean al biosferei, cu toate drepturile și obligațiile pe care le implică experiența acestei demnități* – N. Boșcaiu); expoziții și albume cu fotografii ce reprezintă participare la activități de ecologizare din localitatea natală; expoziții cu produse proprii confecționate din materiale ecologice (din paie, din stuf, din lut, din lemn, din lână, din cânepă, din textile etc); prezentări de proiecte personale; repertoriu de cântece și scenete pe tematică de mediu etc .

Instituțiile de învățământ în comun cu Autoritățile locale pot organiza în cadrul festivalului expoziții și un iarmaroc cu produse agricole ecologic-pure cultivate în localitățile amplasate în zona de stepă a Moldovei de Sud, cu produse de artizanat confecționate de către meșterii populari din teritoriu, cu mâncăruri/bucate tradiționale preparate de către gospodinele din localitățile respective. În scop educațional și de divertisment pot fi organizate diverse ateliere teoretice și workshop-uri practice, ateliere opționale de creație cu participarea celor prezenți la festival (atelier de desen, atelier de confecționare a obiectelor hand-made din materiale reciclabile, atelier de croșetat, atelier de ceramică etc), de asemenea, pot fi demonstrate și vizionate filme documentare despre starea ecologică și protejarea mediului în zona de stepă a Moldovei de Sud.

Sărbătorirea festivalului ecologic este un îndemn de a acționa în scopul protejării mediului local pe care avem datoria să-l lăsăm nealterat generațiilor viitoare.

Interviu cu formă liberă

Interviul este o strategie didactică de a obține informații de la o persoană, referitor la un subiect cu scopul de a clarifica o situație, o problemă. Prin intermediul interviului elevii învață să formuleze întrebări cu scopul de a afla aspectele ascunse ale unui fapt sau ale unei situații, să investigheze fapte reale, să poarte un dialog cu o persoană, să elaboreze un text publicitar etc [2, p. 155].

Elevii participanți la activitatea curentă cu tema: „*Probleme de mediu și protejarea mediului natural în zona de stepă a Moldovei de Sud*” pot intervieva pe stradă locuitorii din comunitate care circulă la ora respectivă (Tab. 3).

Tab. 3 Interviu cu formă liberă: „Probleme de mediu și protejarea mediului natural în zona de stepă a Moldovei de Sud”

Întrebări adresate interviatorului.	
1.	Cum vă imaginați viitorul apropiat și viitorul mai îndepărtat al stării ecologice a mediului din zona de stepă a Moldovei de Sud/ din satul/orașul natal?
2.	Cum credeți, care sunt principalii poluatori ai mediului în zona de stepă a Moldovei de Sud / în localitatea natală?
3.	Care sunt efectele nocive asupra mediului local, rezultate din activitățile practice ale oamenilor?
4.	Ce măsuri/acțiuni se pot întreprinde pentru reducerea poluării mediului din zona de stepă a Moldovei de Sud / din satul/orașul natal?
5.	Ce activitate de protejare a mediului local ați desfășurat în ultimul an?
6.	Populația folosește apa din râul care curge prin localitatea natală, sau apa din iazuri, din lacurile artificiale?
7.	În ce scop sunt utilizate de către populație apele de suprafață și apele subterane din zona de stepă a Moldovei de Sud?
8.	Ați plantat vreodată un arbore în localitatea natală?
9.	Cum credeți, o educație corespunzătoare a populației în raport cu mediul poate avea efecte în timp asupra protejării și conservării componentelor din mediul local?
10.	Doriți să participați la activități de protejare a mediului în zona de stepă a Moldovei de Sud / în spațiul localității natale?
11.	De ce este nevoie să protejăm mediul local?
12.	Ce recomandări propuneți în scopul protejării și conservării mediului în zona de stepă a Moldovei de Sud?

(Elaborare - autorul)

Elevii analizează răspunsul intervievaților la întrebări și alcătuiesc un text publicabil cu rezultatele respective, referitor la atitudinea și sensibilitatea populației în raport cu mediul local. Elevii pot fi ghidați de către profesor în a realiza interviul de opinie cu formă liberă și în finalizarea textului publicitar.

CONCLUZII

- Educația pentru mediu are în vedere un cadru educativ mult mai larg, care să nu se rezume doar la activități didactice/educaționale cu elevii, dar să fie însoțite și de laturi/acțiuni aplicative care să implice și comunitatea locală. Participarea comunității locale la astfel de activități poate servi ca un bun început și un exemplu demn de urmat.
- Elevii implicați în activități legate de protejarea mediului local dobândesc mai multe competențe de tip procedural, își formează atitudini adecvate față de mediu, manifestă comportamente care vizează protejarea mediului în scopul dezvoltării durabile etc.
- A avea un comportament geocologic înseamnă a fi atent cu lucrurile pe care le faci, acestea nu trebuie să dăuneze mediului în care trăiești, trebuie „*să gândim global și să acționăm local*”. Sunt lucruri atât de simple care nu ne vor afecta modul de viață sesizabil, dar vor avea un impact pozitiv asupra mediului. Dacă oamenii ar înțelege și nu ar mai arunca hârtiile, sticlele și alte gunoaie direct pe stradă vom avea o comunitate mai curată, poate ceilalți vor urma exemplul, iar în felul acesta, vom începe ușor, ușor să protejăm mediul natural în care locuim și al tuturor celor ce îl „locuiesc”.

CONTRIBUȚII

Articolul este realizat în cadrul Subprogramului de cercetare: *Evoluția proceselor naturale din zona de stepă a Republicii Moldova în contextul schimbărilor climatice și al impactului antropic*, cod 040121.

BIBLIOGRAFIE

- [1] CERBUȘCĂ, Pavel. Finalitățile educaționale la filozofie în liceu. În: Didactica Pro..., Revistă de teorie și practică educațională. Nr. 6 (10), 2001, pp. 51-53.
- [2] DULAMĂ, Maria Eliza. Modele, strategii și tehnici didactice activizante cu aplicații în geografie. Editura CLUSIUM, Cluj-Napoca, 2002. 303 p. ISBN 973-555-371-6.
- [3] GRANACI, Lidia. Activități educative extracurriculare. In: Sărbători, obiceiuri, tradiții. Activități extracurriculare. Ghid pentru cadrele didactice. Editura Epigraf, Chișinău, 2008, pp. 7-25. ISBN 978-9975-9535-3-5.
- [4] <https://www.cantemir.md/raionul-cantemir/mesteri-populari>
- [5] <https://noi.md/md/societate/constantin-si-elena-cojan-mesterii-cu-miini-de-aur-de-la-sudul-moldovei>